

Srbija ne veruje RTS-u

Gotovo 67 odsto ispitanih građana Srbije veoma malo ili nimalo ne veruje Javnom servisu Radio televizije Srbije (RTS), dok čak 81 procenat nema poverenja u informacije koje plasiraju televizijske stanice u privatnom vlasništvu, pokazalo je istraživanje nemačke fondacije Konrad Adenauer, pod nazivom „Stub demokratije na trusnom području (Javni servisi u jugoistočnoj Evropi)“.

15Piše: Ivana Nikoletić09. novembra 2019. 13.00 Izmenjeno: 15. novembra 2019. 21.49

Foto: FoNet/ TV FoNet

Štampanim medijima veruje svega 20 odsto ispitanika, njih 23 odsto ima poverenja u onlajn medije, a slično je i sa radio stanicama, gde i državnim i privatnim veruje manje od 27 odsto ljudi.

Zbirni podaci studije, sprovedene u Srbiji i još devet zemalja regiona, predstavljeni su na konferenciji Medijske organizacije jugoistočne Evrope (SEEMO) održanoj ove nedelje u Zagrebu, pokazali su da je iako nisko, poverenje je najveće u državnu televiziju (33 procenta), dok su građani koji ne veruju nijednom mediju (njih 24 odsto) kao najnepouzdanija istakli onlajn izdanja.

I pored iskazanog nepoverenja u medijske sadržaje, anketa je pokazala da građani Srbije češće veruju državnim medijima nego privatnim, ali je ta podrška značajno manja među fakultetski obrazovanim stanovništvom.

Uprkos tome, najveći broj ispitanika veruje da je državna televizija pod jakim političkim uticajem.

To uverenje deli 65 odsto ispitanih, ali je taj procenat veći među građanima starijim od 50 godina (81 odsto), kao i među visoko obrazovanim stanovnicima (80 odsto). I pored toga, Srbija se svrstava među zemlje u regionu čiji građani više prate program javnog servisa, jer čak 64 odsto ispitanika svakodnevno gleda ili sluša državne medije, a njih 20 odsto više puta nedeljno.

Tu najčešće spadaju građani srednjih godina, 72 procenta ljudi starosne dobi od 30 do 50 godina, što je neuobičajeno za evropske zemlje, u kojima najveću pažnju javnim servisima poklanjaju građani stariji od 50 godina.

Da je javni servis važan za demokratiju smatra 68 odsto ispitanika, a taj procenat se povećava sa starosnom dobi građana. Skoro polovina građana (45 odsto) smatra da bi javni servis trebalo da se finansira reklamama, dok je za televizijsku pretplatu tek 11 procenata. Nešto manje od trećine stanovnika (27 odsto) misli da bi novac za funkcionisanje javnog servisa trebalo obezbediti kroz mešovite izvore.

U poređenju sa susednim zemljama, naši građani želeli bi više kulturnih sadržaja, „talk“ programa i serija, muška populacija (74 odsto) češće prati sportske emisije, dok je ženama (65 procenata) privlačniji serijski program.

Više informativnih emisija u medijima traži 69 odsto ispitanika, 67 procenata bi želelo više kulturnih, dok 57 odsto smatra da treba da se emituje više filmova ili dokumentaraca (50 odsto).

Među visokoobrazovanim stanovništvom 81 procenat bi želeo da gleda ili sluša više obrazovnih emisija, dok 65 odsto smatra da bi mediji trebalo da ponude više novinarsko istraživačkih priča.

Profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu Miroljub Radojković, koji je uradio istraživanje, navodi da je kao i zemljama u okruženju i u Srbiji javni servis još popularan, ali da građani smatraju da su oni na prvom mestu izloženi političkim uticajima.

– U transponovanju političkog uticaja odlučujuću ulogu ima REM (Regulatorno telo za elektronske medije) i problem je vezan za njegov sastav. Zakonom je predviđeno da REM ima devet članova, gde bi većina predstavnika trebalo da bude iz civilnog društva i nezavisnih građanskih organizacija. Međutim, već četiri godine REM ima

samo šest članova, što je trik jer je dovoljno da imate dvotrećinsku većinu za donošenje najvažnijih odluka. Fale upravo predstavnici civilnog sektora, a stvar je zapela politički. Bilo je predloga, ali oni nisu prošli Odbor za kulturu i informisanje, a taj Odbor njih nominuje, i upućuje Skupštini koja bira članove. Dakle Odbor je zaustavio tu proceduru i praktično tih šest članova koji su predstavnici države i političkih organizacija, omogućuju da REM bude plen političkog sektora, smatra Radojković. On dodaje da se isti problem ponavlja i u upravnim odborima javnih servisa, gde je veoma malo stručnjaka, posebno ekonomista i pravnika, jer se upravo na ta dva plana, zakonskim rešenjima i načinu finansiranja, temelji budućnost javnog servisa.

Kako Radojković navodi u analizi istraživanja, sadašnji režim u Srbiji koristi uticaj na javni servis manje otvoreno jer na svojoj strani ima veliki broj poslušnih privatnih medija i tabloida.

U Informativnom programu na javnom servisu stranka na vlasti prisutna je u 21 odsto vremena, građani su akteri u vestima samo u 8,7 odsto slučajeva, a stručnjaci zastupljeni u 4,6 odsto vremena, što se posebno zloupotrebljava za vreme predizbornog perioda, kada se politički kandidati promovišu putem „funkcionerskih kampanja“.

Prema podacima iz istraživanja, skoro 64 odsto ispitanika u Srbiji, kao i u Hrvatskoj, Moldaviji, Rumuniji, Albaniji, Bugarskoj, Crnoj Gori, Severnoj Makedoniji, Bosni i Hercegovini i Kosovu smatra da je javni servis u njihovoj zemlji pod političkim uticajem, a informacijama koje plasira veruje vrlo malo ili nimalo čak 64,8 odsto ispitanih građana. Slično je, međutim i sa privatnim televizijama, kojima ne veruje 64,9 odsto građana, štampanim medijima 72,8 procenata, a nisko je i poverenje u onlajn medije, u čiju objektivnost sumnja čak 71,5 odsto ispitanika.

Veljanovski: Više državna televizija nego javni servis

– Sama činjenica da oba naša javna servisa, i republički RTS i pokrajinski RTV, nimalo prostora ne posvećuju drugačijem mišljenju osim onog koje je mišljenje vlasti kao dominantno, jeste dovoljan dokaz da oni nisu toliko javni servis koliko državne radio-televizije. Informativni program po dominaciji nosilaca funkcija i predstavnika vlasti, i po dominaciji mišljenja i stavova vlasti apsolutno dokazuje da javni servis jeste pod uticajem vladajuće politike, samo je sadržaj možda malo umiveniji nego u, recimo, programima Pinka, Hepija i tabloidnim štampanim medijima, što gledaoce kao laike drži u zabludi da je to nešto što je u redu, a naravno da nije, kaže za Danas profesor Fakulteta političkih nauka Rade Veljanovski. On dodaje da istovremeno, državna radio televizija apsolutno ignoriše zakonske obaveze i pravila javnog servisa koja važe i u evropskom regulatornom okviru i u svetskim razmerama.

– Iako je medijski servis u Srbiji nesumnjivo pod jakim uticajem politike vlasti građani to ponekad ne mogu da razumeju kada gledaju program u celini. To se dešava jer se ta crvena nit koja određuje da li je određena medijska kuća pod uticajem vlasti, pre svega provlači kroz informativni program, a kod nas je to apsolutno jasno. Sva istraživanja koja su do sada rađena u poslednjih nekoliko godina pokazuju da je javni servis veoma mnogo pod uticajem vlasti i da je na neki način njegova propagandna transmisija, dodaje Veljanovski.

To što domaća publika javni servis najviše gleda i sluša je rezultat inercije, smatra Veljanovski, jer u ponudi još uvek nema dovoljno strukturiranih kvalitetnih programa privatnih televizija.

– Javni servis je nastavljac onoga što je nekada bila Radio televizija Beograd, podsetimo se da je ona u vreme socijalizma imala kvalitetan kulturni, filmski, zabavni, dečiji, obrazovni, sportski program, pa postoji navika da ljudi gledaju upravo tu medijsku kuću. Ali i tada kao i danas, ono što determiniše tu medijsku kuću kao državnu ili kao javni servis, jeste informativni program. Zbog njega mi ni tada nismo mogli da kažemo da je to dovoljno demokratizovana medijska kuća, a to isto ne možemo da kažemo ni sada. Sve dok se informativni program ne demokratizuje i proširi polje posmatranja na sve političke opcije, sva mišljenja, na pluralizam političkih stavova, to neće biti javni servis, zaključuje Veljanovski.

Televizijska pretplata poskupela je sa 220 na 255 dinara, a građani će novu cenu plaćati, uz račune za struju, od 1. januara 2020. godine, odlučila je Vlada Srbije.

Ovaj projekat finansira Evropska unija u saradnji sa listom Danas. Sadržaj ovog projekta je isključivo odgovornost lista Danas i ni na koji način ne odražava stavove i mišljenja Evropske unije.

